

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.03.2020

Pan
prof. dr hab. Kazimierz Karolczak
Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej
ul. Podchorążych 2
30-084 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 – Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, 30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2 (<i>Uniwersytet, UP lub Uczelnia</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, Rektor Uniwersytetu ¹ (<i>Rektor</i>). (akta kontroli str. 4)
Zakres przedmiotowy kontroli	Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie.
Kontroler	Barbara Madejska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 71/2020. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Wybrany na stanowisko rektora Uniwersytetu na kadencję od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2020 r.

² Do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia działania władz Uniwersytetu związane ze kształceniem cudzoziemców na Uczelni.

Organy Uniwersytetu posiadały bieżące informacje odnośnie do liczby kształcących się na Uczelni cudzoziemców, w tym również informacje na jakiej podstawie osoby nie będące obywatelami polskimi podejmowały i odbywały studia. Uczelnia, przygotowała Strategię rozwoju Uniwersytetu Pedagogicznego w latach 2014-2020 zakładając jako jeden z celów działania na rzecz rozszerzenia rekrutacji studentów.

Wprawdzie Uczelnia nie planowała i nie dokonywała analiz w zakresie liczby studentów, kosztów czy przychodów z tytułu przyjmowania na studia obcokrajowców, jednak umożliwiała im studiowanie i podejmowała działania mające zachęcić studentów obcokrajowców do studiowania na Uniwersytecie.

Uniwersytet nie przygotował oferty studiów wyższych dedykowanych wyłącznie dla studentów cudzoziemców i nie realizował w okresie objętym kontrolą programów studiów w języku obcym. Realizował natomiast łącznie 14 projektów i przedsięwzięć związanych z kształceniem cudzoziemców, które związane były z wymianą międzynarodową studentów (Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej⁵/ Narodową Agencją Wymiany Akademickiej⁶), programem stypendialnym Rządu RP dla Młodych Naukowców, Erasmus+, międzynarodową wymianą stypendialną doktorantów i kadry akademickiej (program PROM) oraz wymianą bilateralną naukowców pomiędzy RP i RFN.

Uniwersytet prawidłowo prowadził rekrutację na studia oraz kształcenie cudzoziemców. Rejestracja kandydatów prowadzona była poprzez system elektroniczny, podczas którego kandydaci załączali wymagane dokumenty. Władze Uczelni wydawały stosowne przepisy wewnętrzne dotyczące sposobu rekrutacji, należnych do uiszczenia opłat, kosztów studiów, terminów uiszczania opłat. Prawidłowo również finansowano kształcenie cudzoziemców. Studentom zagranicznym umożliwiano na Uniwersytecie zdobywanie w trakcie procesu kształcenia punktów ECTS.

W zakresie udzielania pomocy materialnej studentom władze uczelni wydawały odpowiednie przepisy, na podstawie których były wypłacane różne rodzaje stypendiów.

Uniwersytet przekazywał odpowiednim organom wymagane sprawozdania oraz informacje odnośnie do statusu studentów cudzoziemców, na podstawie decyzji rektora o skreśleniu cudzoziemca z listy studentów, chociaż stwierdzono trzy przypadki opóźnienia w przekazywaniu informacji odnośnie do statusu studentów zagranicznych Wojewodzie Małopolskiemu.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: BUWiWM.

⁶ Dalej: Nawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

1.1. W okresie objętym kontrolą na Uniwersytecie kształciło się odpowiednio: w roku akademickim 2016/2017 – 14 930; w 2017/2018 – 12 350; w 2018/2019 – 11 891 i w 2019/2020 – 11 683 osób.

Liczba cudzoziemców odbywających kształcenie w wyżej wymienionych latach akademickich wynosiła odpowiednio: 336, 361, 376 i 399. Na studiach I stopnia odpowiednio: 206 cudzoziemców, w 2017/2018 – 218, w 2018/2019 – 238, a w 2019/2020 – 246. Na studiach II stopnia odpowiednio: 108, 124, 117 i 127 cudzoziemców, a na jednolitych studiach magisterskich 9, 8, 12 i 19 cudzoziemców. Na studiach III stopnia liczba studiujących cudzoziemców w latach akademickich 2016/2017-2019/2020 wynosiła odpowiednio: 13, 11, 9, 4 i 3 (szkoła doktorska).

Liczba osób podejmujących kształcenie w wyżej wymienionym okresie wynosiła 21 392, przy czym liczba cudzoziemców – 736⁸. Liczba osób, które ukończyły kształcenie w okresie od 2016/2017 do 2018/2019 wynosiła łącznie 11 790, z tego na studiach I stopnia 6 563, na studiach II stopnia 5 199 oraz na jednolitych studiach magisterskich – 28.

Liczba cudzoziemców kończących kształcenie w wymienionych wyżej latach wynosiła łącznie 229⁹, z czego 106¹⁰ na studiach I stopnia, 122¹¹ na studiach II stopnia oraz jedna osoba na jednolitych studiach magisterskich¹².

Wśród cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie w latach 2016/2017-2019/2020 było odpowiednio:

- 22, 19, 19 i 25 osób na zasadach obowiązujących obywateli polskich;
- 13, 7, 9 i 14 osób, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały;
- 58, 66, 80 i 81 osób posiadających ważną Kartę Polaka;
- dwóch studentów w roku akademickim 2016/2017, jeden w 2017/2018 oraz jeden w 2018/2019 studentów, będących obywatelami Unii Europejskiej (UE) i państw członkowskich EFTA (w tym dwoje¹³ podejmujących kształcenie),
- po dwie osoby w roku akademickim 2016/2017 i w 2017/2018, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium Polski,
- trzech cudzoziemców¹⁴ (podejmujących kształcenie), którym na terenie Polski udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Wśród cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie w okresie objętym kontrolą było: 148 cudzoziemców, w tym 79 podejmujących kształcenie¹⁵ na podstawie decyzji rektora na zasadach odpłatności; trzech posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub wizę Schengen, albo wizę krajową

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ W roku akademickim 2016/2017 – 189; w 2017/2018 – 165; 2018/2019 – 185; w 2019/2020 – 197.

⁹ W roku akademickim 2016/2017 – 63; w 2017/2018 – 88; 2018/2019 – 78.

¹⁰ W roku akademickim 2016/2017 – 32; w 2017/2018 – 30; 2018/2019 – 44.

¹¹ W roku akademickim 2016/2017 – 31; w 2017/2018 – 58; 2018/2019 – 33.

¹² W roku akademickim 2018/2019.

¹³ W roku akademickim 2016/2017 – 2.

¹⁴ W roku akademickim 2018/2019 – 1; w 2019/2020 – 2

¹⁵ W roku akademickim 2019/2020.

wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium Polski¹⁶ (w tym jeden podejmujący kształcenie); siedmiu na podstawie umów międzynarodowych, jako stypendyści strony polskiej¹⁷ na zasadach określonych w tych umowach; 98 na podstawie umów zawieranych przez Uczelnię z podmiotami zagranicznymi na zasadach określonych w tych umowach¹⁸, bez odpłatności i świadczeń stypendialnych (wymiana krótkoterminowa) oraz trzech cudzoziemców odbywających kształcenie na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego¹⁹.

W ramach studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, cudzoziemcy odbywali kształcenie na kierunkach (m.in.): filologia, turystyka i rekreacja, stosunki międzynarodowe, pedagogika, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, politologia, psychologia i bezpieczeństwo narodowe. Na studiach oraz w ramach Szkoły Doktorskiej: filozofia i politologia.

(akta kontroli str. 299-326)

1. 2. Uczelnia nie prowadziła analiz w zakresie liczby studentów, kosztów czy przychodów z tytułu przyjmowania na studia obcokrajowców.

Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą wyjaśniła, że *pierwsze plany tworzenia oferty studiów (całych programów) dla studentów cudzoziemców pojawiły się w Planie rozwoju Akademii Pedagogicznej im. KEN w latach 1999-2002. Wówczas zakładano dostosowanie procesu kształcenia do standardów obowiązujących w UE oraz otwarcie się Uczelni na studentów chcących studiować w Polsce, jednak przeprowadzona wówczas analiza wykazała, że poziom przygotowania językowego kadry akademickiej nie pozwala na stworzenie i prowadzenie programów w języku obcym. Wyjaśniła również, że w kolejnym planie rozwoju (na lata 2007-2013) zakładano wzmocnienie kształcenia studentów zagranicznych, w tym wspólnie z zagranicznymi ośrodkami uniwersyteckimi. W kolejnym dokumencie, tj. Strategii rozwoju Uniwersytetu Pedagogicznego w latach 2014-2020 zakładano - jako jeden z celów – podjęcie działań na rzecz rozszerzenia rekrutacji studentów z zagranicy, nawiązanie kontaktów z instytucjami krajowymi i zagranicznymi ośrodkami oferującymi możliwość współpracy i pozyskiwania stypendiów międzynarodowych oraz szersze i aktywniejsze wykorzystanie możliwości, jakie stwarzają już podpisane międzynarodowe umowy między Uczelnią, a zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Zakładano wówczas umiędzynarodowienie procesu kształcenia poprzez umiędzynarodowienie badań naukowych, przygotowanie atrakcyjnej oferty w języku angielskim, a także oferty dla studentów rosyjskojęzycznych i ukraińskojęzycznych. Wytypowano wówczas kilka kierunków, które rozpoczęły przygotowania do tworzenia programów studiów w języku obcym, w tym m. in. stosunki międzynarodowe, politologia, turystyka i rekreacja. Powstał również nowy kierunek/specjalność studiów pedagogika/pedagogika specjalna, którego program w całości zaprojektowano w języku angielskim (...). W roku akademickim 2019/2020 rozpoczęto tworzenie nowego kierunku studiów „Bezpieczeństwo międzynarodowe, z angielskim językiem wykładowym dla studentów krajowych i zagranicznych. Kierunek ma zostać uruchomiony w roku akademickim 2021/2022²⁰. Aktualnie w Uniwersytecie trwa opracowanie Wniosku o utworzenie powyższego kierunku, którego wystanie do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest planowane na lipiec 2020 r.*

(akta kontroli str. 412-415)

¹⁶ W roku akademickim 2017/2018 – jeden; w 2019/2020 – dwóch.

¹⁷ W roku akademickim 2016/2017 – 1; w 2017/2018 – 2; 2018/2019 – 2; w 2019/2020 – 2.

¹⁸ W roku akademickim 2016/2017 – 28; 2017/2018 – 25; 2018/2019 – 22; 2019/2020 – 23.

¹⁹ W roku akademickim 2017/2018 – 2; w 2019/2020 – 1.

²⁰ Zarządzenie Rektora UP im. KEN z dnia 6 kwietnia 2020 r. Nr R/Z.0210-28/2020 w sprawie utworzenia nowego kierunku studiów Bezpieczeństwo międzynarodowe.

Stwierdzona
nieprawidłowość

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Organy Uniwersytetu posiadały bieżące informacje odnośnie liczby kształcących się na Uczelni cudzoziemców, w tym również informacje na jakiej podstawie osoby nie będące obywatelami polskimi podejmowały i odbywały studia. Uczelnia, przygotowała Strategię rozwoju Uniwersytetu Pedagogicznego w latach 2014-2020 zakładając jako jeden z celów działania na rzecz rozszerzenia rekrutacji studentów, przy czym nie planowała i nie dokonywała analiz w zakresie liczby studentów, kosztów czy przychodów z tytułu przyjmowania na studia obcokrajowców

OBSZAR

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

2.1. W okresie objętym kontrolą Senat Uniwersytetu podejmował uchwały w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne²¹. W uchwałach przyjęto zapisy, że kandydaci na studia, kończący szkołę średnią za granicą mogą ubiegać się o przyjęcie na I rok studiów pod warunkiem, że posiadane przez nich świadectwo dojrzałości zostało uznane za równoważne z polskim świadectwem dojrzałości na podstawie odpowiedniej umowy międzynarodowej lub, w przypadku braku takiej umowy, w trybie nostryfikacji. Zapis ten został uchylony z dniem 17 grudnia 2018 r.²² Ustalono wówczas, że przyjęcie na studia następować będzie przez: rekrutację, potwierdzenie efektów uczenia się bądź przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Kandydatem na studia na Uniwersytecie w drodze rekrutacji na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie mogła być osoba posiadająca świadectwo lub inny dokument (lub dyplom o którym mowa w art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²³) uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za dokument uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia.

(akta kontroli str. 61-85)

2.2. Badanie szczegółowe dokumentacji 15 studentów²⁴ (z tego 10 osób ze studiów pierwszego stopnia oraz pięć z drugiego stopnia) wykazało, że cudzoziemcy byli przyjmowani na kształcenie zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów oraz przyjętymi regulacjami wewnętrznymi. I tak, wszyscy zbadani kandydaci złożyli ankietę osobową (formularz wpisowy/kwestionariusz osobowy), przy czym w trzech przypadkach dokumentacja została złożona przez pełnomocnika. Jedna osoba w chwili aplikowania na studia nie ukończyła 18 lat. W przypadku trzech osób kandydujących na kierunek turystyka i rekreacja kandydaci podpisali regulamin ćwiczeń terenowych. Wszyscy kandydaci na studia pierwszego stopnia złożyli wymagane świadectwo dojrzałości uznane za równoważne, wraz z klauzulą apostille, wraz z tłumaczeniem na język polski.

Kandydaci na studia drugiego stopnia składali kserokopię dyplomu oraz suplement (jeśli był wymagany). Spośród pięciu zbadanych cudzoziemców, wszyscy posiadali dyplom ukończenia studiów I stopnia w UP.

²¹ Uchwały Senatu UP im. KEN w Krakowie w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne: nr 1/18.04.2016 z dnia 18 kwietnia 2016 r. – na rok 2017/2018; nr 1/24.04.2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. – na rok 2018/2019; nr 1/23.04.2018 z dnia 23 kwietnia 2018 r. – na rok 2019/2020.

²² Uchwała Senatu nr 19/17.12.2018 z 17 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 1/23.04.2018 z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2019/2020 wprowadzającą zmiany m.in. w zakresie sposobu przyjęcia na studia).

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, ze zm., dalej: ustawa o systemie oświaty.

²⁴ Po 5 z każdego roku akademickiego w latach 2017/2018 do 2019/2020.

Jak wyjaśnił Kierownik Biura Rekrutacji, wszyscy kandydaci na studia, zarówno obywatele polscy, jak i obcokrajowcy, rejestrują się w elektronicznym systemie rekrutacyjnym. Rejestrując się, oprócz wpisywania danych osobowych oraz danych o wykształceniu, zamieszczają skany dokumentów stanowiących o posiadanym wykształceniu. Na podstawie zamieszczonych w systemie elektronicznym dokumentów, odbywa się kwalifikacja kandydatów na studia. Świadectwa zagraniczne muszą być przetłumaczone na język polski [...] oraz zawierać apostille [...]. Obcokrajowcy przyjmowani są na podstawie ocen uzyskanych na świadectwie lub jeśli kryteria kwalifikacji tak stanowią, na podstawie rozmów kwalifikacyjnych/egzaminów²⁵. Obcokrajowcy przyjmowani są na studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, jeśli posiadają stosowne dokumenty uprawniające lub na zasadach odpłatności.

(akta kontroli str. 477-515; 624-626)

2.3. W okresie objętym kontrolą liczba kandydatów studentów zagranicznych, we wszystkich rodzajach kształcenia wyniosła 1 097²⁶.

Kierownik Biura Rekrutacji wyjaśnił, że rejestrację na studia traktuje się jako wniosek kandydata o przyjęcie na studia, a obcokrajowcy deklarujący podjęcie kształcenia na zasadach odpłatności przyjmowani są na podstawie decyzji administracyjnej, jak każdy inny kandydat. Rektor nie wyodrębnia konkretnych środków na kształcenie cudzoziemców, nie funduje celowych stypendiów dla obcokrajowców. Wszyscy obcokrajowcy traktowani są proceduralnie, jak inni kandydaci na studia.

(akta kontroli str. 312-324; 624-626; 630-631)

W okresie objętym obowiązywało zarządzenie Rektora w sprawie zasad podejmowania i odbywania studiów wyższych wydane w 2018 r.²⁷, zgodnie z którym cudzoziemcy mogli podejmować i odbywać studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, co dotyczyło cudzoziemców, którym m.in. udzielono zezwolenia na pobyt stały; posiadającym status uchodźcy; którym udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE; obywatelom państw członkowskich UE, państw EFTA lub Konfederacji szwajcarskiej. Inni cudzoziemcy mogli podejmować i odbywać studia na podstawie umów międzynarodowych (na zasadach określonych w tych umowach), umów zawieranych z podmiotami zagranicznymi przez uczelnie (na zasadach określonych w tych umowach), decyzji właściwego ministra oraz decyzji rektora Uczelni, przy czym mogli oni podejmować i odbywać studia, jako stypendyści strony polskiej, na zasadach odpłatności, bez odpłatności i świadczeń stypendialnych, stypendyści strony wysyłającej, bez ponoszenia opłat za naukę lub jako stypendyści Uczelni.

(akta kontroli str. 86-94)

2.4. Zgodnie z zarządzeniem w sprawie zasad podejmowania i odbywania studiów z 2018 r. cudzoziemcy mogli być przyjmowani na studia wyższe prowadzone w Uniwersytecie w języku polskim pod warunkiem: ukończenia rocznego kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w języku polskim, posiadania certyfikatu znajomości języka polskiego lub uzyskania potwierdzenia przez przyjmującą uczelnię, że stopień ich przygotowania oraz stopień znajomości języka polskiego pozwalają na podjęcie studiów w języku polskim. Natomiast zgodnie z zarządzeniem w sprawie zasad podejmowania i odbywania studiów z 2020 r. umożliwiała studia

²⁵ Szczegółowe kryteria przyjęć dla wszystkich kandydatów zawiera uchwała Senatu dotycząca zasad rekrutacji dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

²⁶ Z tego 1 075 na studiach I i II stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich, 9 na studiach III stopnia (rok akademicki 2019/2020, we wcześniejszych latach – brak danych; 13 na studiach podyplomowych; 0 w innych formach kształcenia.

²⁷ Zarządzenie Nr R/Z.201-16/2018 z dnia 30 maja 2018 r. W dniu 15 maja 2020 r. Rektor wydał kolejne zarządzenie Nr R/Z.0201-35/2020.

również osobom posiadającym świadectwo dojrzałości wydane w polskim systemie oświaty lub osobom, które ukończyły szkole ponadpodstawowa za granicą, w której zajęcia prowadzone były w języku polskim.

(akta kontroli str. 86-94)

Szczegółowe badanie dokumentacji 15 teczek studentów wykazało, że w jednym przypadku stwierdzono brak dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego.

(akta kontroli str. LP. 477-515)

Jak wyjaśnił Kierownik Biura Rekrutacji, *według obowiązujących przepisów kandydaci obcokrajowcy chcący podjąć studia prowadzone w języku polskim muszą posługiwać się znajomością języka polskiego na odpowiednim poziomie. Mogą zdarzyć się sytuacje, że podczas wpisu na studia kandydat obcokrajowiec jest w trakcie odbywania kursu i nie posiada jeszcze certyfikatu.*

Kierownik Biura Rekrutacji wyjaśnił także, że w analizowanym przypadku Komisja rekrutacyjna, w trakcie postępowania rekrutacyjnego, stwierdziła, że *kandydat posługuje się językiem polskim. Przyjęto wpis od kandydata, ale zastrzegając, że stosowny certyfikat musi zostać doniesiony po zakończeniu kursu.*

Kontrola NIK wykazała, że student, którego dotyczy powyższa sprawa, został skreślony z listy studentów po I semestrze.

(akta kontroli str. 477-515; 624-626)

2.5. Zgodnie z Regulaminem studiów²⁸, kształcenie studentów na Uniwersytecie odbywało się według planów studiów i programów kształcenia (dalej: *programy studiów*) opracowanych przez Rady Instytutów i zatwierdzonych przez senat Uczelni, zawierających opis efektów uczenia się zgodny z Polską Ramą Kwalifikacji, a także opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów. Wchodzącym w zakres programu studiów kursom i praktykom zawodowym przypisywano punkty ECTS na podstawie przeprowadzonego bilansu wkładu pracy studenta, a warunkiem uzyskania przez studenta punktów ECTS, przypisanych danemu kursowi (praktyce) było osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Zaliczenie kursu (praktyki) następować miało w drodze sprawdzenia efektów uczenia się. Suma punktów przyporządkowanych kursom i praktykom dla danego roku wynosiła nominalnie 60, zaś w danym semestrze i w konkretnym planie studiów 30. Liczba punktów dla nieparzystego, ostatniego semestru studiów wynosiła 30²⁹. Zapisy regulaminu stanowiły również, że program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS.

(akta kontroli str. 43-60; 640-642)

Odnośnie do umożliwiania cudzoziemcom realizującym programy studiów uzyskiwanie liczby punktów ECTS, Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą złożyła następujące wyjaśnienia: *Kwestie umożliwienia studentom cudzoziemcom realizującym programy studiów uzyskiwanie liczby punktów ECTS reguluje na zasadach ogólnych Regulamin studiów z 2019 roku. W celu ukończenia studiów I stopnia student musi zdobyć nie mniej niż 180 punktów ECTS a na studiach inżynierskich nie mniej niż 210 punktów ECTS. Aby ukończyć studia II stopnia student musi zdobyć odpowiednio nie mniej 120 lub 90 punktów ECTS. Do ukończenia studiów 5-letnich magisterskich potrzebnych jest co najmniej*

²⁸ Załącznik do Zarządzenia Rektora Nr R/Z.021-33/2019.

²⁹ Z zastrzeżeniem zapisu § 1 ust. 9 regulaminu w brzmieniu: „Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od 3 do 5 semestrów”.

300 punktów ECTS. Student zalicza dany kurs i uzyskuje przypisane mu punkty ECTS po sprawdzeniu czy osiągnął założone dla tego kursu efekty uczenia się”
(akta kontroli str. 225)

Szczegółowe badanie dokumentacji 15 teczek studentów wykazało, że Uczelnia umożliwiała cudzoziemcom, realizującym programy studiów, uzyskiwanie wymaganej liczby punktów ECTS. Wszyscy poddani szczegółowemu badaniu studenci mieli w aktach udokumentowane działania w zakresie zdobywania punktów ECTS. Spośród nich, zaliczyło semestr (kolejne semestry) – 13 osób (w tym wszyscy studenci II stopnia), nie zaliczyły dwie osoby, które zostały skreślone z listy studentów, na podstawie decyzji Rektora.

(akta kontroli str. 477-515)

2.6. Poszczególne jednostki organizacyjne Uniwersytetu były oceniane przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA), w tym m.in. w 2017 r. Instytuty: Biologii, Filozofii i Socjologii (kierunek filozofia), Historii i Archiwistyki, w 2018 r. Instytuty: Filozofii i Socjologii (kierunek socjologia), w 2019 r. Instytuty: Nauk Technicznych, Geografii, Informatyki, Matematyki, Nauk o Wychowaniu, Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej oraz Pedagogiki Specjalnej i w 2020 r. Instytuty: Fizyki oraz Pracy Socjalnej. Cudzoziemcy studiowali na wydziałach: Filologicznym, Humanistycznym Pedagogicznym, Politologii oraz Sztuki. We wszystkich przypadkach uzyskała ocenę pozytywną³⁰.

Jak wyjaśniła Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą, przy wydawaniu raportów powizytacyjnych PKA nie podnosiła tematu studentów cudzoziemców. Nie odnosiła się również we wnioskach pokontrolnych do problematyki podwójnych dyplomów. W sformułowanych wnioskach podnosiła kwestie wymiany studentów w ramach programu Erasmus+, wykładów prowadzonych przez profesorów z zagranicy oraz prowadzonych wspólnie z uczelniami zagranicznymi badań naukowych.

(akta kontroli str. 281-298; 628-629)

2.7. Wewnętrzny system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia wynikał ze Strategii rozwoju UP, w której, jako główny cel strategiczny systemu wyznaczono dążenie do tworzenia transparentnych zasad pozwalających na podniesienie skuteczności działań podejmowanych w związku z realizacją misji, strategii oraz budowaniem kultury jakości. Poprzez stałe monitorowanie, ocenę i doskonalenie procesów kształcenia system przygotowany jest do wdrażania zasad, które pozwalają na prowadzenie polityki jakości przez Uniwersytet. Jak wyjaśniła Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą, *założenia jakości kształcenia powiązane są zarówno z prowadzonymi na wysokim poziomie badaniami naukowymi, jak i z dydaktyką, szczególnie z kształceniem nauczycieli. System ma zapewnić profesjonalizm i obiektywizm podejmowanych działań, służyć nieustannemu doskonaleniu systemu zarządzania oraz kształtowaniu postaw projakościowych. Działania te obejmują m.in.: wyznaczenie celu szczegółowego polegającego na podniesieniu konkurencyjności studentów i absolwentów na rynku pracy, poprzez dostosowanie programów studiów, w tym kierunków/przedmiotów realizowanych w językach obcych, do potrzeb społeczno-gospodarczych. Innym wyznaczonym celem szczegółowym był wzrost poziomu umiędzynarodowienia, który mógłby być zrealizowany poprzez umacnianie współpracy z zagranicznymi jednostkami naukowo-badawczymi i dydaktycznymi w zakresie wymiany studenckiej,*

³⁰ Przy czym na ocenę oczekują Instytuty: Nauk Technicznych (wizytowany w grudniu 2019 r.), Informatyki oraz Matematyki (wizytowane w listopadzie 2019 r.), r.

rozwój oferty kształcenia dostosowanej do potrzeb edukacyjnych i organizacyjnych studentów zagranicznych oraz doskonalenie procesu obsługi cudzoziemców. Kierownik wyjaśniła również, że studenci obcokrajowcy studiuje na kierunkach razem ze studentami polskimi, w związku z czym do badania ich zadowolenia ze studiów oraz tzw. „zatrudnialności” stosowane są te same narzędzia. Zajęcia dydaktyczne oceniane są przez studentów za pomocą ankiety oceny zajęć i prowadzącego., a na zakończenie studiów absolwenci wypełniają test satysfakcji oraz składają deklarację chęci wzięcia udziału w badaniach losów absolwentów, odbywających się w cyklach. W związku z faktem, iż badania te są anonimowe i dobrowolne, trudno wykazać, jak oceniane są zajęcia/studia i jakie uwagi projakościowe zgłaszają studenci zagraniczni. Nie jest również zasadne badanie karier zawodowych tych absolwentów, którzy po studiach wracają do swojego kraju i w tej sytuacji nie jest możliwe utrzymanie ścisłej współpracy i więzi z absolwentami.

(akta kontroli str. 6-14; 226-280; 628-629)

W okresie objętym kontrolą Rektor podjął łącznie 48 decyzji odnośnie do niepodjęcia studiów³¹; 101 decyzji w związku z rezygnacją ze studiów³², 36 w związku z niezłożeniem w terminie pracy dyplomowej lub nieprzystąpieniem do egzaminu dyplomowego³³, 260 – w związku z nieuzyskaniem zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie³⁴, dwie z powodu niewniesienia w wyznaczonym terminie opłat związanych z odbywaniem studiów³⁵ oraz trzy z powodu braku postępu w nauce³⁶.

Ponadto z powodu braku zaliczenia semestru Rektor wydał łącznie 37 decyzji zezwalających na powtarzanie roku³⁷.

W okresie objętym kontrolą 518 studentów-cudzoziemców otrzymało stypendia w łącznej kwocie 4 219,6 tys. zł. Uniwersytet nie posiadał analiz wskazujących ilu spośród studentów-cudzoziemców otrzymujących stypendia ukończyło studia w terminie oraz ilu z nich zostało skreślonych z listy studentów.

(akta kontroli str. 475-476)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób prowadzenia na Uniwersytecie w okresie objętym kontrolą rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

OBSZAR

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.1. Planowanie kształcenia cudzoziemców

3.1.1. Uniwersytet nie posiadał diagnozy potrzeb w zakresie kształcenia cudzoziemców.

Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą wyjaśniła, że w Uniwersytecie *nie ma oferty studiów wyższych dedykowanych studentom cudzoziemcom. Nie są realizowane programy studiów w języku obcym, lecz w języku polskim. Taki stan*

³¹ W roku akademickim 2016/2017 – 14; w 2017/2018 – 7; 2018/2019 – 9 oraz w 2019/2020 – 18.

³² W roku akademickim 2016/2017 – 32; w 2017/2018 – 30; 2018/2019 – 22 oraz w 2019/2020 – 17.

³³ W roku akademickim 2016/2017 – 7; w 2017/2018 – 5; 2018/2019 – 13 oraz w 2019/2020 – 11.

³⁴ W roku akademickim 2016/2017 – 51; w 2017/2018 – 76; 2018/2019 – 66 oraz w 2019/2020 – 67.

³⁵ W roku akademickim 2016/2017 – 1; w 2017/2018 – 0; 2018/2019 – 1 oraz w 2019/2020 – 0.

³⁶ W roku akademickim 2016/2017 – 1; w 2017/2018 – 0; 2018/2019 – 0 oraz w 2019/2020 – 2.

³⁷ W roku akademickim 2016/2017 – 1; w 2017/2018 – 5; 2018/2019 – 12 oraz w 2019/2020 – 19.

rzeczy jest wynikiem specyfiki UP, która jest uczelnią kształcącą nauczycieli, a kształcenie to odbywa się zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Uzyskane przez absolwentów kwalifikacje są respektowane tylko w Polsce i nie podlegają procedurze uznania czy nostryfikacji w innych krajach.

(akta kontroli str. 628-629)

3.1.2. W Uczelni opracowano Strategię rozwoju Uniwersytetu Pedagogicznego w latach 2014-2022³⁸, w której wyznaczono główne kierunki i cele. Jednym z wyznaczonych celów strategicznych była „nowa jakość kształcenia”, w a nim – jako jeden z celów szczegółowych – wzrost poziomu umiędzynarodowienia Uczelni, w tym doskonalenie procesu obsługi cudzoziemców.

(akta kontroli str. 6-14)

3.1.3-4. W okresie objętym kontrolą Uczelnia realizowała 14 projektów i przedsięwzięć związanych z kształceniem cudzoziemców, które związane były z wymianą międzynarodową studentów (BUWiWM/NAWA), programem stypendialnym Rządu RP dla Młodych Naukowców, Erasmus+, międzynarodową wymianą stypendialną doktorantów i kadry akademickiej (program PROM) oraz wymianą bilateralną naukowców pomiędzy RP i RFN.

(akta kontroli str. 404-411)

3.1.5. Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą wyjaśniła, że w Uniwersytecie *nie prowadzono do tej pory analizy kosztów kształcenia studentów z zagranicy, co wynika z faktu nieprowadzenia odrębnego procesu dydaktycznego dla tej grupy studentów, a ponoszone przez cudzoziemców koszty kształcenia nie są niższe niż koszty kształcenia wyliczone dla danego kierunku studiów. W związku z czym władze Uczelni nie dokonują osobnego szacowania kosztów kształcenia, a cudzoziemcy płacą za studia 500 euro za semestr nauki, co odpowiada uśrednionemu kosztowi kształcenia studenta polskiego na studiach niestacjonarnych. Cudzoziemcy odbywający naukę na studiach niestacjonarnych wnoszą opłatę za naukę w wysokości takiej samej, jak obywatele polscy.*

(akta kontroli str. 628-629)

3.2. Finansowanie cudzoziemców

3.2.1-2. Na realizację ww. projektów i przedsięwzięć wydatkowane zostały środki w łącznej wysokości 674,2 tys. zł, z tego środki pochodzące z budżetu państwa w wysokości 661 608,58 zł, środki własne Uniwersytetu – 2,7 tys. zł oraz środki z budżetu UE - 9 940 zł oraz 40 483,60 euro³⁹. Łączna liczba studentów objętych projektami wyniosła 87, z czego 75 – środkami pochodzącymi z budżetu państwa, 11 – środkami unijnymi oraz 1 - środkami UP.

(akta kontroli str. 404-411)

3.2.3. W okresie objętym kontrolą Uczelnia realizowała projekty związane z kształceniem cudzoziemców, finansowane przez BUWiWMNAWA w zakresie: wymiany międzynarodowej studentów BUWiWM/NAWA (łącznie pięć projektów), Programu stypendialnego Rządu RP dla młodych naukowców (dwa projekty), PROM-Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej (jeden projekt) oraz wymiany bilateralnej naukowców pomiędzy RP a RFN⁴⁰ (jeden projekt).

³⁸ Znowelizowaną w 2019 r.

³⁹ W związku z faktem, iż Uczelnia nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji, nie było możliwe podanie kwoty wydatków na cudzoziemców, w tym według rodzajów studiów.

⁴⁰ Realizacja tego programu nie rozpoczęła się w związku z zagrożeniem epidemiologicznym Covid-19.

Kwota dofinansowania przez BUWiWM/NAWA wynosiła łącznie w latach 2017-2020 – 995 255,58 zł, z tego wymiana międzynarodowa studentów - 622 608,58 zł; wymiana doktorantów i kadry akademickiej PROM – 321 900 zł; program stypendialny dla młodych naukowców - 39 900 zł oraz wymiana bilateralna naukowców RP i RFN – 11 747 zł.

Kwota wydatkowana w związku z realizacją ww. projektów wyniosła 674 248,58 zł; kwota rozliczona – 671 548,58 zł (różnica w wysokości 2 700 zł została wydatkowana ze środków własnych Uniwersytetu).

(akta kontroli str. 404-411)

3.2.4. Zgodnie z obowiązującym statutem⁴¹, Uczelnia mogła pobierać opłaty za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem na studiach w języku obcym oraz kształceniem cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim.

Regulamin studiów⁴² stanowił, że Uczelnia pobiera opłaty za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem na studiach w języku obcym, z wyłączeniem studiów na filologiach obcych (§ 2 ust. 1 pkt 4) oraz kształceniem cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim (również na filologiach obcych).

W latach akademickich objętych kontrolą, Rektor Uniwersytetu ustalił w zarządzeniach⁴³ wysokość opłat za naukę na studiach stacjonarnych I roku, kolejnych lat studiów – za każdy semestr w wysokości w wysokości 500 euro.

Opłaty za naukę w latach akademickich 2017/2018 i 2018/2019 należało uiścić w terminach do 30 września 2017 r. (I rata) i do 15 marca 2018 r. (II rata), w kolejnych latach studiów odpowiednio do 31 października 2017 r. i 15 marca 2018 r., natomiast w roku akademickim 2019/2020 – w terminie do 31 października 2019 r. (I rata) i do 15 marca 2020 r. (II rata)⁴⁴.

Z tytułu opłat za naukę we wszystkich formach kształcenia w latach 2017-2020 (I kwartał) Uczelnia uzyskała przychody w łącznej wysokości 49 443 641,98 zł⁴⁵.

Zgodnie z powołanymi zarządzeniami, cudzoziemcy studiujący na studiach niestacjonarnych wnosili opłaty w wysokości takiej samej, jak obywatele polscy w wysokościach podanych dla każdego kierunku. Opłaty za naukę należało wносить w złotych polskich w ratach, w terminach obowiązujących studentów studiów stacjonarnych. Zapisy regulaminu stanowiły również, że Uczelnia pobiera też inne opłaty przewidziane przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w tym opłaty za wydanie legitymacji studenckiej, indeksu oraz duplikatu tych dokumentów, wydanie odpisu w języku obcym dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu.

⁴¹ Zarządzenie Nr R/Z.201-17/2015 Rektora UP z dnia 22 czerwca 2015 r. ze zmianami

⁴² Załącznik do Zarządzenia Rektora Nr R/Z.201-33/2019.

⁴³ Zarządzenie nr R/Z.0201-25/2019 Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie opłat za usługi edukacyjne dla cykli studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich rozpoczynających się w roku akademickim 2019/2020; zarządzenie nr R/Z-24/2019 z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie wysokości opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia stacjonarne i niestacjonarne wnoszonej przez kandydatów w UP w roku akademickim 2019/2020.

⁴⁴ Decyzja Nr R/D.0201-14/2019 Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego z dnia 30 września 2019 r. w sprawie terminów wnoszenia opłat przez cudzoziemców za świadczone usługi edukacyjne na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020; zarządzenie Nr R/Z.201-20/2018 Rektora UP z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie wysokości i terminów wnoszenia opłat przez cudzoziemców [...] w roku akademickim 2018/2018; Zarządzenie Nr R/Z.201-27/2017 Rektora UP z dnia 30 czerwca 2017 r. [...] w roku akademickim 2017/2018

⁴⁵ Z tego w 2017 r. – 18 006 992,13 zł; w 2018 r. – 14 467 881,27 zł; w 2019 r. – 13 127 155,17 zł; I kwartał 2020 r. – 3 841 613,98 zł

Ponadto Rektor UP wydał decyzje w sprawie wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia, wnoszonej przez kandydatów w latach akademickich objętych kontrolą⁴⁶, ustalając jej wymiar w wys. 85 zł⁴⁷.

(akta kontroli str.15-33; 43-60; 95-114; 640-641; 642-645)

Szczegółowe badanie dokumentacji 15 studentów wykazało, że należne opłaty (rekrutacyjna oraz za legitymację studencką) były uiszczane przez rekrutujących kandydatów w wyznaczonych terminach, co było potwierdzone w systemie elektronicznym.

(akta kontroli str. 477-515)

Kierownik Biura Rekrutacji wyjaśnił, że *każdy kandydat na studia musi wnieść opłatę rejestracyjną, bez względu na to, czy posiada obywatelstwo polskie czy nie. Podczas procedury rejestracji w systemie rekrutacyjnym kandydat wybiera kierunek jaki chciałby studiować oraz poziom i formę studiów. Komisja rekrutacyjna weryfikuje każdego kandydata pod kątem poprawności wprowadzonych danych, załączonych dokumentów do systemu oraz wpłaconej opłaty rekrutacyjnej. W przypadku nie wniesienia stosownej opłaty rekrutacyjnej przez kandydata, kandydat nie otrzymuje statusu „kandydata” i nie może wziąć udziału w rekrutacji na studia. Opłata wniesiona przez kandydata księgowana jest na indywidualnym koncie kandydata, czyli przypisana jest do konkretnego kandydata, zatem nie ma logicznego uzasadnienia, aby każdy kandydat podczas wpisu na listę studentów przyniósł potwierdzenie wniesienia opłaty rekrutacyjnej, jeśli jej wpłata z potwierdzona została księgowaniem na indywidualnym koncie. Nie ma uzasadnienia, by kandydat udowadniał dwa razy, że wniósł opłatę rekrutacyjną. Czasem może zdarzyć, że w teczce studenta nie ma potwierdzenia wniesienia opłaty. Sytuacja taka może mieć miejsce kiedy kandydat wniósł opłatę w ostatnim dniu rejestracji na przykład płacąc za pośrednictwem Poczty Polskiej, gdzie przepływ środków może trwać nawet kilka dni i opłata nie wpłynie na indywidualne konto kandydata przed ogłoszeniem wyników to w takiej sytuacji może przedstawić komisji rekrutacyjnej poświadczenie wniesienia opłaty, w przeciwnym wypadku nie mógłby wziąć udziału w procesie rekrutacji.*

(akta kontroli str. 624-626)

3.2.5. Zgodnie z zapisami regulaminu studiów, szczegółowe zasady pobierania opłat związanych ze studiowaniem oraz warunki zwalniania z opłat – w całości lub w części – reguluje uchwała senatu. Ponadto Uczelnia mogła zawrzeć ze studentem umowę w przedmiocie świadczenia usług edukacyjnych i obowiązku uiszczania opłat za te usługi, bądź porzucić na jednostronnym zobowiązaniu studenta do ich uiszczania w sytuacjach pojawienia się po jego stronie obowiązku ich poniesienia.

Zgodnie z zarządzeniem rektora w sprawie zasad podejmowania i odbywania studiów z 2020 r. cudzoziemiec mógł być zwolniony z opłat na podstawie decyzji administracyjnej rektora lub decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego albo decyzji dyrektora NAWA w odniesieniu do jej stypendystów. Ponadto zarządzenie stanowiło, że opłat za kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim nie pobierało się m.in. od cudzoziemców, będących obywatelami UE, Konfederacji Szwajcarskiej lub EFTA, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały lub rezydenta długoterminowego UE, posiadaczy certyfikatu poświadczającego znajomość języka polskiego jako obcego, posiadacza Karty Polaka.

(akta kontroli str. 43-60; 86-94; 95-114; 640-641)

⁴⁶ Decyzja Nr R/D.201-9/2017 Rektora UP z dnia 18 maja 2017 r. [...] w roku akademickim 2017/2018; Decyzja Rektora UP Nr R/D.0201-12/2018 z dnia 18 maja 2018 r. [...] w roku akademickim 2018/2019 oraz Zarządzenie Nr R/Z.0201-24/2019 Rektora UP z dnia 28 maja 2019 r. [...] w roku akademickim 2019/2020.

⁴⁷ Nie dotyczyło m.in. kierunków: digital design, grafika i wzornictwo, komunikacja wizualna, bezpieczeństwo zdrowotne, logopedia.

W okresie objętym wpłynęło do Rektora 28 wniosków o zwolnienie z opłat kształcących się w Uczelni cudzoziemców. Rektor podjął pozytywną decyzję w 19 przypadkach⁴⁸, na łączną kwotę zwolnień w wysokości 6 420 euro. Powodem zwolnień były m.in. uzyskanie Karty Polaka, trudna sytuacja materialna studenta oraz uzyskanie zezwolenia na pobyt stały.

(akta kontroli str. 416)

Spośród zbadanych szczegółowo 15 teczek studentów, dwie osoby były zobowiązane do dokonania opłaty z tytułu czesnego. Studencki dokonali wpłat należności za usługi edukacyjne w łącznej wysokości 1 750 euro. Wpłaty zostały dokonane w terminach wynikających z zarządzeń rektora. W dniu 14 stycznia 2019 r. jedna z osób zwróciła się z prośbą do prorektora ds. kształcenia o umorzenie opłaty w związku z trudną sytuacją losową z powodu śmierci ojca. Uzyskała zgodę na jednorazowe obniżenie wpłaty w wysokości 50%. Ostatecznie w dniu 14 stycznia studentka złożyła rezygnację ze studiów. Druga osoba została skreślona z listy studentów, w związku z niezaliczeniem semestru.

(akta kontroli str. 477-515)

3.2.6. W okresie objętym kontrolą obowiązywały regulaminy ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń dla studentów⁴⁹. Zgodnie z regulaminem z 2015 r. pomoc materialna przysługiwała cudzoziemcom którym m.in. na terytorium Polski udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały oraz posiadaczom Karty Polaka, jeśli korzystają z uprawnień do studiowania na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Nie przysługiwała pomoc materialna (z wyjątkiem stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz ministra za wybitne osiągnięcia) studentom obcokrajowcom przyjętym na studia na podstawie art. 43 ust. 3 i 4 ustawy o szkolnictwie wyższym⁵⁰ (natomiast wszystkim studentom obcokrajowcom przysługiwało prawo do stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz ministra za wybitne osiągnięcia). Zgodnie z regulaminem z 2019 r. wszystkie osoby niebędące obywatelami polskimi mogły ubiegać się o pomoc materialną, w tym m.in. stypendium socjalne, rektora i ministra oraz dla osób niepełnosprawnych, przy czym o stypendium socjalne mogli się ubiegać cudzoziemcy m.in. posiadający zezwolenie na pobyt stały lub będące rezydentami długoterminowymi UE, posiadały Kartę Polaka lub decyzję w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia.

(akta kontroli str. 173-222)

W okresie objętym kontrolą, 518 studentów-cudzoziemców otrzymało stypendia, w tym: stypendium socjalne: 383 osoby; stypendium rektora – 55; stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych – 5, NAWA – 59⁵¹ oraz stypendium RP dla młodych naukowców CEEPUS – 16. Kwota wydatków przeznaczonych na pomoc materialną dla studentów – obcokrajowców Uniwersytetu wyniosła łącznie 4 219,6 tys. zł, z tego stypendia socjalne – 2 256,4 tys. zł; stypendia NAWA – 603,3 tys. zł; stypendia rektora 1 277,4 tys. zł, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych – 21,5 tys. zł oraz stypendia CEEPUS – 61 tys. zł.

Stypendia były finansowane m.in. z dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów (w tym cudzoziemców), dotacji podmiotowych w rozdziale 80306 – działalność dydaktyczna, środków budżetu państwa część 38 na finansowanie

⁴⁸ Które dotyczyły 18 studentów.

⁴⁹ Zarządzenie Nr R/Z.201-25/2015 r. z dnia 30 września 2015 r. oraz Zarządzenie Nr R/Z.201-58/2019 z dnia 15 lipca 2019 r.

⁵⁰ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; Dz. U. z 2020 r. poz. 85; dalej ustawa o szkolnictwie wyższym.

⁵¹ Na finansowanie lub dofinansowanie do kosztów opłat za usługi edukacyjne oraz ryczałt na koszty podróży, utrzymania i zakwaterowania.

wymiany międzynarodowej studentów-obcokrajowców oraz na finansowanie programu stypendialnego rządu RP dla młodych naukowców-cudzoziemców, środków budżetu państwa część 28 na finansowanie wymiany międzynarodowej studentów-obcokrajowców, subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego, dotacji podmiotowych na finansowanie zadań projakościowych, środków UE w ramach PO WER na finansowanie stypendiów programu ERASMUS+ - obcokrajowcy.

(akta kontroli str. 173-222; 327-403)

Szczegółowe badanie dokumentacji 15 studentów⁵² wykazało, że o stypendia starało się 13 studentów (dwoje nie mogło, ponieważ odbywali studia płatne). Spośród nich – czterej stypendyści NAWA (z tego jedna na studiach II stopnia), siedmioro otrzymywało stypendia socjalne (z tego czworo ze studiów II stopnia), jedna osoba otrzymywała stypendium dla niepełnosprawnych oraz trzy osoby otrzymywały stypendium rektora dla najlepszych studentów (z tego jedna ze studiów II stopnia). Stypendia zostały udzielone zgodnie z regulaminami, na podstawie wymaganych dokumentów, w tym m. in. dokumentacji finansowej (PIT, oświadczenia o dochodach, zaświadczenie organu udzielającego świadczeń alimentacyjnych), orzeczenia lekarskiego oraz odpowiedniej średniej ocen.

(akta kontroli str. 477-515)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Uniwersytet nie przygotował oferty studiów wyższych dedykowanych studentom cudzoziemcom i nie realizował w okresie objętym kontrolą programów studiów w języku obcym. Realizował natomiast projekty związane z kształceniem cudzoziemców, finansowane przez BUWiWMNAWA w zakresie: wymiany międzynarodowej studentów BUWiWM/NAWA (łącznie pięć projektów), Programu stypendialnego Rządu RP dla młodych naukowców (dwa projekty), PROM-Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej (jeden projekt) oraz wymiany bilateralnej naukowców pomiędzy RP a RFN (jeden projekt).

OBSZAR

4. Współpraca na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

4.1-2. W Strategii rozwoju UP wyznaczono, jako jeden z celów strategicznych, „skuteczne współdziałanie Uczelni z otoczeniem” oraz – jako cele szczegółowe - „optymalizacja współpracy z przedstawicielami środowiska lokalnego, regionalnego, krajowego, międzynarodowego”, w tym: „rozwój współpracy z instytucjami administracji publicznej lokalnej, regionalnej i krajowej, służbami państwowymi oraz organizacjami pozarządowymi, rozwój współpracy z instytucjami oświatowymi i kulturalnymi oraz udział Uczelni w wydarzeniach i przedsięwzięciach ważnych dla Małopolski i kraju”, a także „aktywna współpraca z krakowskim środowiskiem akademickim”. Rektor UP wydał zarządzenia w sprawie zasad podpisywania porozumień o współpracy z instytucjami krajowymi i zagranicznymi⁵³, zgodnie z którymi porozumienia na rzecz całej uczelni podpisuje rektor.

Analiza raportów Instytutowej Rady ds. Jakości Kształcenia⁵⁴ wykazała, że monitorowane były programy kształcenia, metody sprawdzania osiągnięć

⁵² Po 5 z roku akademickiego: 2017/2028; 2028/2019 i 2019/2020.

⁵³ Zarządzenie Nr R/Z.201-97/2019 Rektora UP z dnia 4 grudnia 2019 r. oraz zarządzenie Nr R/Z.201-6/2020 z dnia 27 stycznia 2020 r.

⁵⁴ Instytut Grafiki i Wzornictwa – kierunek Grafika, Instytut Politologii – kierunek Politologia Instytut Nauk o Bezpieczeństwie – kierunek Bezpieczeństwo narodowe.

efektów uczenia się. Oceniano również stopień umiędzynarodowienia oraz współpracę z otoczeniem w zakresie realizacji praktyk zawodowych.

Kierownik Działu Nauczania i Współpracy z Oświatą wyjaśniła, że *Uniwersytet pozostaje w stałej współpracy z uczelniami zagranicznymi. Współpraca prowadzona jest na wielu polach w tym w szczególności naukowym. Kontakty naukowe pracowników UP mają istotny wpływ na proces dydaktyczny w zakresie wprowadzania programów tzw. podwójnych dyplomów. W tej chwili UP ma podpisanych 6 aktywnych porozumień z uniwersytetami zagranicznymi, z którymi prowadzi kształcenie równoległe, prowadzące do uzyskania dwóch dyplomów: uczelni macierzystej i partnerskiej. Są to [...] Uniwersytet Paryż 13, Ecole superieure d'art. Des Pyrenees-Pau Tarbes, Uniwersytet Karola w Pradze, Moskiewski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, Ukraińska Akademia Drukarnictwa i Uniwersytet Pedagogiczny im. Dragomanowa z Ukrainy. Jeśli chodzi o instytucje krajowe, to UP pozostaje w ścisłej współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w tym także Narodową Agencją Wymiany Akademickiej) w zakresie nie tylko wyjaśniania indywidualnych spraw studentów czy kandydatów na studia z zagranicy, ale też budowania i promowania atrakcyjnej oferty studiów, które mogą być adresowane do młodzieży z innych krajów. Kontakty zewnętrzne utrzymywane są również z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju Systemu Edukacji, Fundacją na Rzecz Nauki Polskiej, Fundacją Fulbrighta itp. Uczelnia utrzymuje również bieżące kontakty z władzami lokalnymi. Współpraca ta dotyczy podejmowania wspólnych inicjatyw (projekty edukacyjne i naukowe, działania promocyjne i informacyjne), których celem ma być zwiększenie atrakcyjności Krakowa dla studentów cudzoziemców, a tym samym zwiększenie liczby studentów w uczelniach krakowskich, w tym UP.*

Kierownik Biura Współpracy Międzynarodowej wyjaśniła, że *wybór potencjalnych partnerów zagranicznych podyktowany jest zawsze zbliżonym profilem oraz możliwościami naukowo-dydaktycznymi, finansowymi i logistycznymi jednostek zainteresowanych współpracą, a współpraca taka inicjowana jest przez indywidualnych pracowników w oparciu o wcześniejsze doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji projektów badawczych lub dydaktycznych, bądź też w wyniku udziału w międzynarodowych konferencjach, warsztatach, sympozjach, itp.*

(akta kontroli str. 6-14; 226-280; 440-442; 627; 628-629; 632-633)

4.3. Szczegółowe badanie dokumentacji pięciu studentów z okresu objętego kontrolą wynikało, że Uniwersytet przekazywał Wojewodzie Małopolskiemu informacje dotyczące statusu studenta (skreślenia lub powtarzania roku) w terminach od 5 do 103 dni od daty zaistnienia zdarzenia, przy czym w dwóch przypadkach było to odpowiednio 5 i 16 dni, a w trzech po upływie 42, 43 i 103 dni.

Jak wyjaśniła Z-ca Dyrektora Centrum Obsługi Studenta, że *powstałe opóźnienia wynikały z niedopatrzenia pracowników, którzy prowadzą dokumentację przebiegu studiów dla poszczególnych kierunków. Wyjaśniła również, że w ramach działań naprawczych zostanie przygotowana procedura, która będzie określać zasady postępowania z dokumentacją dotyczącą studentów - cudzoziemców, a pracownicy Centrum Obsługi Studenta zostaną zobowiązani do przestrzegania terminów, a akta studenckie, zawierające dokumentację przebiegu studiów będą okresowo (1 raz w semestrze) weryfikowane przez dyrekcję Centrum.*

Od 1 stycznia 2018 r. dane powyższe były wprowadzane do systemu POL-on. Szczegółowe badanie wykazów cudzoziemców wykazało, że dane zostały zawarte w systemie zgodnie z obowiązującym wówczas terminie, tj. w dniu 27 kwietnia 2018 r.

W okresie objętym kontrolą terminowo przekazywano ministrowi sprawozdania EN-1 o liczbie kandydatów i przyjętych na studia oraz do GUS – sprawozdanie S-10.

(akta kontroli str. 115-172; 469-474; 516-574; 581-611; 634-635)

4.4. Szczegółowe badanie raportów POL-on dotyczących pięciu studentów, którzy rozpoczynali studia w roku akademickim 2018/2019 wykazało, że Uczelnia wprowadzała wymagane dane i przekazała je w ministrowi do spraw szkolnictwa wyższego w dniu 5 stycznia 2019 r., wg stanu na 31 grudnia 2018 r. Dane zawarte w raportach obejmowały m.in. imię i nazwisko studenta, dane identyfikacyjne/dokument tożsamości (w tym kraj pochodzenia), dane dotyczące studiów (w tym datę rozpoczęcia studiów oraz rok akademicki i semestr), a także podstawę studiowania.

(akta kontroli str. 516-574)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia współpracę Uniwersytetu na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.

Stwierdzona nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość, polegającą na nieprzekazaniu niezwłocznie Wojewodzie Małopolskiemu trzech informacji o statusie studenta w przypadku jego skreślenia bądź niezaliczenia semestru, lecz po upływie 42, 43 i 103 dni.

IV. Wnioski i uwagi

Opis stanu faktycznego

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o wprowadzenie rozwiązań zapewniających niezwłoczne przekazywanie Wojewodzie Małopolskiemu informacji o statusie studentów, w przypadku skreślenia studenta z listy studentów lub niezaliczenia roku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   lipca 2020 r.

Kontroler:

Barbara Madejska
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis